

RETRAT EN SÈPIA

Quan el ferrocarril emboca l'estació de Valldoreig la Irina, que ve endormiscada, badalla, s'incorpora, agafa els fardos i es prepara per a baixar.

Enfila el passeig dels arbres i camina durant vint minuts. Malgrat que ha nascut en una latitud d'allò més gèlida on els boscos d'avets centenaris lluen un mantell blanc gairebé tot l'any, el seu cos lleu i afeblit mai no s'ha avesat a les baixes temperatures i l'aire que sempre bufa en aquesta avinguda multiplica la sensació de fred.

Volteja un o dos cops la casa dels Claramunt fins que el rellotge marca les vuit, i amb rigorosa puntualitat prem el timbre. La mestressa la saluda amablement i li dóna instruccions per les tasques del dia.

La Irina es posa davantal i sabatilles i comença una dansa de draps i escombres que no s'atura fins a migdia, que és sola a la casa i fa un respir. Per bé que la senyora Claramunt li fa confiança per servir-se el que calgui per esmorzar, la Irina, potser per no abusar o simplement per pudor, es treu de la bossa una carmanyola amb panses i ametlles, poquetes, perquè és de poca vida i al seu cos de pardalet ensopit no li cal més. Esmorza al safareig. La remor de l'assecadora i l'escalfador la relaxen, si es pot dir així, perquè la seva naturalesa lenta i asserenada mai no s'ha vist sobrepassant els límits de la calma. Durant uns breus minuts bada. Hi té al safareig una ràdio que li deixà el senyor de la casa. Poder per mandra o per indiferència ni tan sols ha mogut el dial de la posició inicial. A vegades la posa, encara que no entén gairebé res, el

xiuxiueig de tot plegat li resulta confortant , la transporta a les llargues jornades viscudes al teler on treballava la mare, i passava les hores infinites jugant a fer rodolar els cabdells de fil mentre la senyora Marenko desfilava la seva breu existència entre la maquinària.

Tot seguit fa les habitacions. Primer la del noi gran, on sempre hi regna un desordre desconcertant. Hi té fotos de nus en blanc i negre per totes les parets i centenars de revistes de fotografia escampades per tots les racons. Al noi no li agrada que li remenin les revistes i sovint la mare li reprova que no es deixi endreçar les coses però per ell aquell desordre és un sagrat sistema d'ordre per on s'hi mou amb tota comoditat. La Irina ho sap i es limita a treure la pols per sobre i fer el llit.

Després fa l'habitació de la Nataixa, la petita de la casa. Abans aquesta cambra era destinada a acollir ocasionals convidats- si bé ella amb tants anys no n'havia conegut mai cap a casa dels Claramunt – era una estança sense vida pròpia , com un ventre buit, o com aquelles fotografies de dormitoris que surten a les revistes que la mestressa té al revister del saló i que a la Irina li semblen tots iguals: bonics, sí, però sense identitat, no hi ha res d'espontani en la disposició de les peces, el desordre és simulat i els detalls casuals, com ara les flors sobre el llit o les cortines desbocades al vent, massa forçats. Sempre s'ha preguntat què hi troben les dones d'aquestes contrades en aquestes revistes.

Però des que ha arribat la petita Nataixa aquesta habitació esclata de primaveres cada dia. L'olor de sol de la seva infantesa es queda impregnada en

les robes del llit i els estors .Les seves riallades ressonen en els mobles i les parets .

La Irina obre la finestra per ventilar, però ho fa amb cautela, com si tingués por que aquells regals sensorials s'escapin amb infantil curiositat cap a l'atmosfera exterior .

Sobre el xifonier hi ha tot de fotografies de la nena disposades en una col·lecció de

marcs de fusta blanca decapada i endreçats per mides de major a menor, sense que es correspongui amb l'ordre cronològic de les imatges.

La Irina es deté cada dia davant aquell santuari d'imatges i les pren d'una a una, n'acaricia el marc, el desa, en pren un altre, com qui acarona un tresor tan cobejat com inabastable. En una de les fotos la Nataixa és als braços de la Mercè Claramunt, la seva recent mare adoptiva, al darrere d'elles reconeix els edificis de la Plaça de la Independència de Kiev. La nova mare té un gest serè i satisfet, aferra fort la petita que, amb el seu minúscul any de vida, manté els ulls perduts en la confusió i duu aquella ombra de desampar que mai no desapareix plenament de l'expressió dels abandonats.

La Irina eixuga amb el dit la llàgrima que ha vessat sobre el vidre de la foto i el retorna al lloc.

Sospira de manera lleu i petita. L'únic pont que uneix el present i el passat de la seva vida són tres retrats que duu sempre amb ella dins un vell estoig de pell rossegat pels anys. En una d'elles està al costat de la seva mare, aquest

assegada en una augusta butaca i amb gest autoritari, ella, amb dos o tres anyets, fa una ganyota més propera a la resignació que a la alegria pròpia de l'edat. En una altra de les fotos és la Irina qui sosté la seva filla Iskra de sis mesos, és menudeta com un ocellet.

A la darrera de les imatges la Iskra està asseguda a les faldes d'una dona, però les tisores n'han tallat mig pla i no se'n veu el rostre, aquí té poc més d'un any i està presa uns mesos després que la Irina abandonés el país , pesa en els seus ulls aquella ombra de desempar.

Retornada al present imperatiu, Irina Marenko retorna els marcs de fotos de la Nataixa al seu rigorós ordre inicial. Tanca les finestres i la mirada se li queda encallada al cel . Sovint es demana per quin estrany disseny es mouen els fils de la vida, perquè tot plegat li sembla un joc sense raons.

Tanca la porta de l'habitació de la nena molt delicadament, com qui tanca una caixeta de música amb por que la ballarina prengui mal. Poc a poc reprèn la dansa rutinària dels draps i la pols.

Eva Moreno Bosch

Març, 2010